NAM THỨ SƯU. BAN 2 SỐ 388 2158 — MỖI SỐ, $ 102 — NGÀY THỨ SÁU 23 MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Bản thường	Bản đặc biệt	Bản đặc biệt có hình	Bản đặc biệt có hình tô màu	Bản đặc biệt có hình tô màu và phụ trương	Bản đặc biệt có hình tô màu và phụ trương có hình tô màu
Một năm	$ 6.00	$ 6.00	$ 6.00	$ 6.00	$ 6.00	$ 12.00
Các tháng	»	3.00	3.00	3.00	3.00	6.00
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.20	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. DESNIELLE
Directeur : NGUYỄN-VĂN-TỐNG
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large
Une seule insertion . . . 0 $ 30 la ligne
Par contrat annuel
Par insertion . . . 0 $ 15 la ligne
Réclame dans la 3e page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái hay của người mình

I

Một nhà danh-sĩ Tàu nói: người ái-quốc thường hay kể cái sở-trường của quốc-dân mình. Thật thế. Người viết bài này quả không dám lấy một điều đó mà mạo-muội tự nhận vào cái hàng người ái-quốc; song thiết-tưởng thời-đại nào, xứ sở nào, người ta cũng cũng có một cái tâm-lý như nhau, là ai cũng tự biết có cái dân-tộc mình mà không phải có được tiền được của, được bổng được lộc gì, hễ nghe được ai nói đến cái hay của dân-tộc mình thì tự-nhiên thấy trong lòng như vui sướng bà hê, trong mình như nhẹ-nhàng khoan-khoái; người viết bài này cũng vì một cái tâm-lý như thế.

Ôi! Nếu dân-tộc mình mà không có cái tính chất gì hay cả thì có lẽ cái miếng đất Việt-Nam này đến ngày nay đã không còn dấu vết tí tì gì của nòi Hồng giống Lạc mà thành ra một khu rừng rậm tụ họp những hùm beo rắn rết hay một cánh bãi bùa bộn những lau-lách chông gai, mà mấy có chưa đến nỗi tị sáng lắm trong cái vành thiên-diễn mau như thế nữa thì cũng chỉ chui dục với lũ Meo, Mường, Mán, Mọi, ăn dỡ mồ trâu ở mấy xó thung lũng núi đồ rừng xanh. Không, dân-tộc ta không phải là không có cái tính chất tốt, không có những cái ưu-điểm đặc biệt với người các nước khác có thể biểu-dương ra với thiên-hạ thành một cái quốc-túy của nước mình, có thể lưu tồn được đến thiên vạn cổ, thành một cái quốc-hồn nói giống mình; ấy chính những cái ấy là cái thành-trì rất kiên-cố để hộ-vệ dân-tộc mình, dụng cụ rất tinh xảo để tiến-hóa dân-tộc mình vậy.

Trước hết xin nói về cái tinh trọng gia-tộc. Cái nghĩa gia-tộc, từ xưa đến nay, ở xứ nào cũng vẫn có, mà trọng nhất ở Đông-phương mình. Cái học-thuyết căn bản rất bền chặt mà truyền-bá rất rộng-rãi ở đông-phương mình, là cái học luân-lý của ông Khổng thánh-sư; cha con, anh em, vợ chồng là ba cái trụ-cốt trong đạo làm người ở nước ta, ân ái rất là đậm-đà, cảm tình rất là khăng-khít, trật-tự rất là nghiêm chỉnh, tâm chí rất là hiệp hòa; ở trong nhà thì lớn bảo bé nghe, trên trông xuống, dưới trông lên, nhờ thế mà gia-phong được ung-mục, gia-đạo được hưng long; một nhà như vậy, trăm nghìn nhà cũng vậy, góp nhà thành nước, góp hàng bao nhiêu nhà vui vẻ thịnh vượng lại thì làm gì chẳng thành được một cái nước yên-ổn bình hòa; lại phàm người trong nước là một cái gia-đình lớn của mọi người ai cũng đã chịu có cái tập-quán tốt ấy ở trong cái gia-đình nhỏ rồi, nên tự-nhiên sinh ra cái lẽ thời tôn quân thân thượng, ai cũng biết phục-tùng kẻ trên trước, giữ gìn cái đẳng cấp, mà việc chính-trị trong xã-hội dễ bề chỉnh-đốn, cuộc an toàn trong xã-hội dễ bề bảo thủ, gặp được người trên giỏi-giang dũng-dẫn, biết khéo chỉ dường dẫn lối cho kẻ dưới tránh điều xấn mà theo điều tốt, thì thượng hành hạ hiệu, thường cũng dễ dem nước nhà chóng bước tới được cõi giàu mạnh vẻ-vang; và người ta tự bé đến lớn lúc nào cũng ở trong cái hoàn cảnh gia-đình là một cái hoàn-cảnh nhân tử thảo thuận, hòa-mục thương yêu, những tính hay nết tốt ấy hun đúc hàng ngày, trong khi không biết không hay mà tự-nhiên mài rũa dần dần được cái thói tư-túi tham-lam, hung bạo tàn ác, nhờ thế mà người mình phần nhiều biết trọng tình-nghĩa, chuộng phúc đức, lấy hại nhân tích kỷ làm xấu, lấy ác-nghiệp đa sát làm kiêng, đùm bọc nhau họ-mạc xóm làng, kỵ thác nhau con côi vợ góa, sớt cơ sớt nghiệp cho bầy bạn, chia cơm sẻ áo cho kẻ nghèo những chuyện như thế ở các dân-tộc khác thì là hi-hạn không thường thấy mấy khi mà ở dân-tộc mình thì là việc tầm thường, một ông già, một bà lão nhà quê, một chú trai cày phát thực hiện lành có khi cũng làm nỗi; tuy ở đậu cũng có kẻ xấu người tốt, trong cõi dân tộc trong luân-lý, qui đạo nghĩa, chuộng nhân ái, giữ trật-tự nây cũng chẳng hiếm gì kẻ bất tử, bất hiếu, bất nghĩa, bất nhân, bội lý thương luân, lường thầy phản bạn, nhưng đối với cái quyền lực thưởng phạt vô hình của xã-hội, trong lương-tâm vẫn còn biết sỉ nhục, biết sợ hãi, dương cái khi tùng làm liều, đội ân vụng mà hình như vẫn phải khép nép giấu-giếm, những lúc thầm kín một bóng một đèn, vẫn ăn năn hối-hận, mà những chỗ trù nhân quảng tọa, chẳng ai tra chẳng ai khảo, cũng vẫn làm cho bộ tử tế đề tránh cho khỏi cái ác-danh về mình, nên kẻ nào còn có chút bụng tự ái mình đều miễn cưỡng giữ-gìn mà không hề dám phạm những điều lội ác, ấy một cái tinh trọng gia-tộc của dân-tộc mình mà có cái vang bóng tốt đến xã-hội rất sâu-xa như thế.

Lại nhân cái tinh trọng gia-tộc mà sinh ra có cái bụng yêu giống thương nòi: cái lo thứ nhất của người mình là lo tuyệt tự, mất giống, nối đời tông-đường là việc trọng-hệ hơn cả, không luận người giàu, người nghèo, người sang, người hèn, người lớn, người nhỏ cũng nhận cái nghĩa-vụ sinh dục con cái là cái bổn-phận hăm-hở cố gắng nhất trong đời; ta lại chẳng từng thấy có nhiều nhà nghèo đói khốn khổ, cơm không có đủ ăn, áo không có đủ mặc, mà con đầy đàn dầy đống, cũng cố chịu thương chịu khó, lo cho con được bữa lưng bữa vực, vẫn nưng-niu chắm-sóc, lụn-lụ cái thiên-tính từ ái thành thực mà không hề cau-có chán-nản bao giờ dấy ư? Cái bụng yêu giống thương nòi ấy mà suy rộng ra thì khi nào chịu để cho giống nòi mình tiêu-duyệt, môn-mỏi, yếu hèn, mà hễ đã biết được có cách gì làm cho giống nòi mình to lớn ra, mạnh thinh lên, tất hết lòng hết sức mà làm cho kỳ được; một dân-tộc có cái tinh-chất tốt như thế, không có lẽ mà nói giống đến nỗi suy-sút đồn hèn vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 21 và 22 Mai 1924

Một cuộc hội-nghị quan-trọng tại điện quan Giám-quốc

Sáng hôm nay quan Giám-quốc tiếp quan Poincare, quan François Marsal, quan Herriot, quan Painlevé. Quan Poincaré trần thuyết mọi lẽ về cái hiện tình tài chánh của nước Pháp. Các ngài bàn bạc với nhau hai giờ đồng hồ. Sau quan Herriot và quan Painlevé công-n ận rằng dầu tòa nội-các nào cầm quyền chính cũng phải tr tính cho cân cân số c i thu được thăng-bằng.

Các ngài nói thế là ý các ngài định trong cái chánh sách lý tài sau nầy cũng nói một cái tôn-chỉ như của tòa nội-các trước, ng ta là mỗi khi chi tiêu k cần mới phải có nghị-viện chuẩn-, mà lại phải tru ngay một khoản thu nhập, cho có tiền chi vào khoản ấy. Ấy cái ý của ngài là người cầm quyền chính nay mai như thế.

Đảng vô chánh-phủ quậy rối

Tin Bordeaux. — Vì có lệnh cấm đặt hội-nghị, nên có xảy ra việc xô-xát n au. Nhiều người về đảng vô chán -phủ bị bắt. Trong số ấy có Germaine Berthon.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 Mai 1924

Mấy lời của quan Herriot

Viên phóng-sự nhà báo *Times* ở Lyon có hỏi ý-kiến quan Herriot về cái chương-trình của các nhà giám-định. Quan Herriot có nói: các đảng tả đục cũng yêu cầu mọi khoản bảo chứng; chánh-phủ nước Đức thành-thực bao nhiêu, thì các đảng ấy tin cậy bấy nhiêu, vì các đảng ấy không chịu để cho mình phải lừa, song các đảng ấy ưa các khoản bảo-chứng của Liệt-quốc Đồng-minh hơn là những phương sách trừng-trị của một nước đối với một nước.

Về việc nước Pháp và nước Anh nên đồng lao cộng tác với nhau, báo *Daily Chronicle* có khen mấy lời của quan Herriot nói với các báo Pháp. Báo ấy nói mấy lời của quan Herriot có thể làm cho nước Anh, nước Mỹ, nước Ý, và những người khá ở nước Đức đem lòng yêu mến nước Pháp.

Nước Anh với nước Ý

Các báo nước Anh nói rằng M. Macdonald và M. Mussolini sẽ hội-nghị với nhau ở Londres.

Nước Nga với nước Anh

Phải-bộ nước Nga có nói nếu nước Anh cho vay tiền, thì nước Nga sẽ ký giao-ước với nước Anh.

Nước Đức đối với hòa ước

Báo *Dailly Mail* có nói nước Đức phạm 21 khoản trong hòa ước về quân-vụ. Nước Đức đã lập lại các bộ tham-mưu và lập vụng một hội binh. Quan thượng-thư bộ Nội-vụ đặt ra nhiều quận mới, giao cho các quan võ trong bộ tham-mưu cai-trị. Hiện nay nước Đức vẫn có cách lậu để mộ binh và động-binh.

Cavite, ngày 21 Mai 1924

Gửi ảnh bằng vô-tuyến-điện

Tin New York. — Các nhà giám-định tại viện thí-nghiệm của sở *American Télégraph C°* có thí-nghiệm gửi ảnh từ Clevelend đến New-York

Một cuộc đấu-võ

Tin Michigan City. — Vì nay mai có cuộc đấu-võ Carpentier G bbons nên ở trường đấu-võ có đặt thêm một vạn chỗ ngồi nữa. Hiện nay có đủ chỗ cho bốn vạn người ngồi.

Bay vòng Úc-đại-lị-á

Tin Melbourne. — Phi-hành gia Meinture bay 8.500 dặm chung quanh Úc-đại-lị-á mất chín mươi giờ.

Cuộc bay vòng thế-giới của Hoa-kỳ

Tin Tokyo — Từ Paramasiru đến Hitokappubay một nửa đường các p i-hành-gia phải bay trong sương mù.

Lai tin Tokyo. — Sáng hôm thứ ba, hồi 7 giờ 30, các phi-hành gia khởi-hành ở Hitokappubay.

Tin Parashiru — Các phi-hành gia đã khởi-hành bay đi Hitokappubay, hồi 7 giờ 35, ngày 20. Giới quang.

MỘT CUỘC THI BAY CỦA LOÀI CHIM VỚI LOÀI ONG

Báo « Nuggets » đăng tin rằng cách đây ít lâu, ở Auvers (Bỉ) có mấy nhà bác học bắt một con nhạn đã làm tổ trên một nóc nhà tại thành phố ấy mà gửi đến thành Compiègne rồi lại cho thả để xét nghiệm về cái sức bay nhanh của giống chim ấy thì thấy trong có một giờ rưỡi đồng hồ, con nhạn ấy đã vượt được 220 kilomètres là cái quãng từ Compiègne đến tổ nó ở thành phố Anvers. Tính ra thì mỗi giờ đồng hồ, nó bay được 186 kilomètres. Về cuộc thí-nghiệm này, báo ấy lại thuật rằng tại một làng thuộc hạt Westphalie (Đức) người ta cũng tổ chức một cuộc thi bay của loài chim bồ-câu thi với loài ong để xét nghiệm về sức bay nhanh của loài chim với loài ấy. Họ bắt 12 con chim bồ-câu và 12 con ong đem đến chỗ cách xa chuồng và là 5 kilomètres rồi cùng thả cả một lúc. Con ong thứ nhất về tổ trước con chim bồ-câu thứ nhất được 15 giây đồng-hồ; ba con ong nữa lại về tổ được trước con chim bồ-câu thứ nhì, còn 8 con ong và 10 con bồ-câu kia thì về tổ về chuồng cùng trong một lúc. Cứ như cuộc sát-nghiệm ấy thì đủ rõ rằng loài ong bay n anh hơn loài chim bồ-câu. nghĩa là trái lẫn với điều mọi người vẫn tưởng từ trước.

MỘT VIỆC CỨU NGƯỜI TRÊN KHÔNG

Mới đây tại trường bay Houston (Texas) một cô con gái tên là Miss Rosalie Gordon, định cướ tàu bay lên trên không, rồi dùng một cái tán để nhảy xuống đất, không ngờ khi bước tàu vào mình xong nhảy xuống thì dầu cái tán bị mắc ở tàu bay, cô ta cứ bị treo lủng lẳng ở trên không. Người cầm máy không sao bỏ tay máy, mà cứu được, mà cũng không dám đổ xuống sợ làm cho cô ta rơi xuống đất mạnh quá chăng. Hai phi-hành-gia khác cùng định bay lên cứu, nhưng sợ máy phát động đập vào cô ta, cho nên không sao đến gần mà cứu được. Sau có một người cưỡi tàu bay lên trên cái tàu của Miss Rosalie Gordon, rồi dùng một cái thang dây mà buông một người xuống tàu bay dưới, người ấy hết sức kéo mãi lên mới cứu được người bị treo lủng lẳng ở trên không.

CÁI NẠN SỤT ĐẤT Ở TÂY-BAN-NHA

Mấy tháng trước đây vô-tuyến-điện có báo tin rằng ở miền Monachil bên Tây-ban-nha bị nạn sụt đất, nay lại tiếp thêm được cái tin tức sau này:

Trong khi đất sụt, nhiều chỗ hàng trăm gốc cây bị đổ n ào, rễ lồi lên trên, cành bị đất phủ đi. Nhà cửa ở xã Ollade Torres thấy thụt dần dần xuống. Có nơi nhà cửa bị đổ up xuống. Lại có nơi nhà cửa bị đất lấp đi, rồi đưa đi xa chỗ cũ tới một kilomètre.

Nhân-dân ở miền ấy rất là sợ hãi, các quan chức ra công cứu g úp Cuối tàu bay hay trên chỗ bị nạn, thì trông thấy nhiều nơi rẽ một đường dài, hoặc lõm sâu xuống hình nh ư bị đan dai-bác bắn vào.

Cái lớp đất bị chuyển động ở trên dây tới ba bốn thước; ở những nơi sườn đồi, đất nẻ ngang rẽ dọc chỉ chít, sâu tới 15 hay 20 t ước. Có c ỗ thành đồi, đồi thành lạch, trong mấy ngày giời mặt đất trông khác hẳn đi.

SỐ TIỀN CỦA CÁC NƯỚC NỢ NƯỚC ANH

Tiền các nước vay nước Anh để dùng vào việc chiến-tranh đến ngày 3 mars 1924 tính ra như sau này:

Nước Pháp	623.279.000
Nước Nga	722 546 000
Nước Ý	553 300 000
Nước Serbes, Croates, Slovènes và nước Monténégro	28.481.000
Nước Bỉ lan	950 0
Nước Lỗ	24 778.000
Nước Bồ-đào nha	21 544.000
Hy-lạp	23.355.000
Địa hạt Congo của Bỉ	3.550.000
	2.400.928.000 (livres sterling)

Tiền lãi là 5% Song hiện nay nước Anh chỉ được thu lãi về số tiền phần số tiền cho Hy lạp vay, còn các nước khác chịu cả lãi lẫn vốn, mỗi năm lãi lại tính thêm vào vốn mà đề đấy.

Cái thói quen rất quan-hệ về đường giáo-dục

Người ta lúc mới sinh ra, thiên tính giống nhau, nhưng vì tập quán khác nhau mà thành hay hay dở.

Một đứa bé từ khi mới tập nói c o đến năm lên ba lên bốn hãy còn là thiên tính, nên nói nhiều câu người lớn phải buồn cười, vì lời nói thật thà khác hẳn con người đã mất tính tự-nhiên, từ năm lên sáu lên bảy trở đi là tính tự-nhiên biến dần, vì tuổi đó đã vào cái thời kỳ bắt-chước, trẻ con hay hay dở là cốt tự đó, vì c gần mực thì đen, gần đèn thì sáng », « bẩu thì tròn, ở ống thì dài », một đứa bé ở nơi học hành thấy anh em nó học, nó cũng bắt chước, đòi học đòi bút, m t đứa bé con nhà mò con bắt ốc thích đi lội chuồm tát vét. Vậy ta đã có câu: nói nào giống nấy, rau nào sâu nấy.

Thói quen có thói hay thói dở, những trẻ có thói quen đi tát vét không phải là thói dở, chỉ vì nghèo n ững thói dở thường hay thấy ở những người « có tiền » và những người « ăn dưng » mà thôi.

Ở nhà quê it thói dở hơn tỉnh thành, vì làm ăn vất vả, không có thì giờ mà đua theo thói dở.

Ông Pascal nói: « gương trai tỉnh của ông Alexandre thì không mấy kẻ nói mà nết rượu chè của ngài thì lắm kẻ bắt chước »; xem như vậy thì biết thói hay ít người theo mà thói dở thì nhiều kể tập.

Ta thường nghe nói người này vì rượu chè thuốc xái mà cửa nhà sa sút, kẻ kia vì cờ bạc mà bị ở tù ở rạc, chẳng qua là tập thành thói quen gỡ ra không được, cái ma chơi cũng ở thói quen sinh ra làm cho người ta quên hết nghĩa-lý, cái sức mạnh tập quán khiến người ta đến đâm đầu vào vực sâu thăm thẳm mà người vẫn vui vẻ tươi cười.

Dù đàn ông, đàn bà, con trai, con gái, hễ không có nghị-lực tự tu thường bị nó mê hoặc cả.

Vậy ta nên gắn t ói hay xa thói dở, nếu đã trót mắc vào vòng, nên mau mau tự tỉnh, chớ để đến thành thói quen thì thật nguy to.

Tập quen thói dở quá, mèo già hóa cáo rồi thì khó lòng đổi được nữa, vậy ta nên ngăn ngừa ngay lũ nhỏ; ta phải nhớ câu: « bé chẳng vin, cả gẫy cành ».

Loài hổ lang quen ăn thịt sống mà còn sai khi ến được, đó chẳng phải là kết quả của sự bắt tập quen thói hay là gì? ở xã hội thói dở còn lưu hành là vì gi a đình giáo-dục khuyết hám nhiều điều.

Muốn cho trai gái không nhiễm thói dở, cốt ở cha anh, muốn được vợ hiền, cốt ở người chồng. Cha anh là gương chung cho con em, chồng là gương chung cho vợ, vậy nên tự sửa mình để trị nhà.

Thí dụ như có một nhà kia ông chồng bà vợ ngồi buồn rủ anh em đánh bài chơi, thiếu tay cho cả con ngồi, công việc nhà phó cho thằng nhỏ và em thì còn mong gì, nếu thành thói quen như thế chẳng là hại cho gia đạo lắm dư?

Vậy ta mong cho gia-đình giáo-dục được hoàn-toàn thì ngoài xã-hội không còn có thói dở nữa. Lúc đó mới thật là một nước có giáo-dục hoàn-toàn.

Hoàng-công-Mỹ.

TÌM QUẢ ĐẤT THẾ NÀO?

Đã lâu nay, các nhà địa-chất-học thường nghiên-cứu xem cái chất của tìm quả đất đặc hay lỏng, nóng hay nguội. Cứ theo cái thuyết chung của phần nhiều nhà bác-học chuyên riêng về khoa lý thì tìm quả đất ta ở là một chất lỏng mà rất nóng. Cái thuyết ấy, nay xét ra hình như không được đúng. Gần đây, quan giáo-sư Weir ert nước Hà-lan (Hollande) trong một cuộc hội-nghị về khoa-học ở La Haye có tuyên-bố cái thuyết riêng của mìn về vấn-đề ấy. Lời tuyên bố của ngài đã làm cho khoa học giới phải nào động. Những cuộc khảo sát của ngài trong mấy mươi năm giới nay về những trận động đất ở thế-giới đã khiến ngài nghiệm ra rằng tìm quả đất đích là một khối sắt cực kỳ lớn; đường kính của khối sắt ấy dài tới 9/10 kilomètres. Ngài lại xét ra rằng chung quanh khối sắt ấy có một lớp đá, bề dày tới 300 kilomètres. Cái khối sắt bọc đá ấy lại nổi ở giữa một lớp chất lỏng mà chính cái lớp chất lỏng ấy lại ở trong một lớp đá nữa, hết lớp đá ấy rồi mới đến vỏ quả đất. Giáo-sư Weichert lại nói rằng những khoáng sản thì ở ngay trong lớp vỏ quả đất. Trong mười cái mỏ đã khai thì đến 9 cái có nhiều khoáng-c ất trong cái lớp sâu 300 t ước đầu. Từ chỗ sâu 300 thước xuống đến chỗ sâu 600 thước cũng còn nhiều khoang chất hơn là 600 t.ước. Sau nữa, giáo-sư nói rằng muốn lấy được thật nhiều sắt tốt phải xuống mãi đến ruột quả đất vì nơi ấy mới chính là cái mỏ sắt to nhất ở trái đất này.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ | Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Thăm cảnh thôn quê

Nhân ngày lễ Phục-sinh vừa rồi, anh K. P. là bạn thân của tôi có rủ tôi về chơi trại anh ở một tỉnh kia. Bấy lâu tôi phải bó buộc ở chốn thành thị, phần thì một nhọc về cuộc gõ đầu, phần thì nỗi oải về cái hơi viêm-nhiệt, những ước muốn về chốn âm-tuyền để thư thái tấm não và dưỡng tinh thần mấy hôm; thấy anh rủ liền nhận lời. Hôm 17 hai anh em đi chuyến xe lửa 10 giờ 25 xuống tỉnh N đó một giờ rưỡi trưa tới nơi, dạo xem phong-cảnh chốn thị-thành chẳng có cái gì thú cả, mới dắt nhau đi chân về làng V. B. vì mục-đích là đi chơi cho tiêu-khiển nên không muốn dùng xe — tôi cùng anh K. P. hết lang thang ở đồng cỏ này, lại quanh quẩn ở gò đất kia, mỗi bước mỗi dừng, vừa ngắm vừa chuyện, đi kể cũng đã nhiều, mà chân không thấy mỏi, bụng không thấy đói, cứ vơ-vẩn mãi, bất giác giới đã quá chiều, bóng kim-ô đã ngả về tây, khắp đồng nội đâu cũng thấy đó lẹ, loài chim chóc riu ra riu rít tìm bay về tổ, nông-phu cũng nghỉ tay mà nào kẻ vác cuốc, người dắt bò, dịp bước khoan thai về nhà. Giới dần dần tối, tiếng từ và vang động khắp nơi, trống thu khôn-khua rộn xóm làng, bấy giờ hai anh em cũng phải giảo bước vì con đường về nhà còn dài... Được ít lâu đã nghe thấy tiếng trẻ khóc eo éo cùng tiếng chó cắn rộn ràng, nhà nào nhà ấy đã tấy thắp đèn cả, ngọn vàng ngọn xanh, chung quanh hàng lấy thì dom-đóm lập lòe; ở dưới bờ ao, thì tiếng ương ình ồi; cảnh quê buổi tối cũng có một cái thú đặc biệt!

Đến nhà anh K. P. thì đúng bả, giờ tối, hai anh em nghỉ ngơi và cơm nước xong thì vừa mười giờ rưỡi, chuyện trò một lúc nữa rồi mới đi nghỉ, mới đặt mình xuống đã ngủ thiếp một giấc đến sáng.

Sáng sớm hôm sau, ký-giả cùng anh K. P. dạo xem trại. Cái trại này ước chừng năm mẫu ta, chung quanh có lũy cao bảo vệ, ở giữa có một cái nhà ngói năm gian làm lối t.., nhưng cũng đã theo kiểu tây ít nhiều. Hai bên lại có hai cái nhà dài lợp l.. một cái trải làm thống lồng để các đ.. đạc làm ruộng, làm vườn và cối xa cối giã, còn một cái thì chia từng phòng để làm bếp và ấy chỗ ăn nằ.. cho người ở kẻ làm. Mặt đằng trước cái nhà ngói có một cái giếng lớn, chung quanh giồng các cây cối c.. hoa, hoặc lan, hoặc cúc, hoặc sơ-trà, hoặc mẫu-đơn, đỗ-quyên, lại c.. hồng, sói, nhài, huệ, và các thứ ho khác nữa, gần đấy có m.t cái bể th.. cá vàng, giữa đột ngột một cái nón-bộ, chung quanh có các thứ xanh, si, cây uốn con rồng, cây uốn con phượng, cây uốn thế này, cây uốn thế nọ; lại thấy cái giàn nho lủng lẳng mấy lồng chim, nào sơn-ca, nào bạch yến, nào hoạ-mi. Trước nhà bếp có một miếng đất giồng rau và một cái ao thả cá; gần nhà trái có một cái sân rộng, cách xa để một khu đất bỏ cỏ cũng khá to, trong có một chuồng gà vịt. Còn bao nhiêu thì giồng các cây cối ăn quả. Đằng xa tít, lại có một chuồng bò và một chuồng dê. Ấy đại khái cái trại như thế, trông thật là thích mắt; không những cây cối ùm tum, hoa cỏ tốt tươi, gia chỉ đã cách sếp đặt lại khéo léo, sự làm ăn rất có thứ tự. Nhân tiện tôi nói với anh K. P.:

— Trước kia bác cùng tôi học với nhau, thường vẫn ước ao cái công cuộc này, tưởng cũng còn trẫy trụa lắm, ai ngờ bác đã khéo tự tìm được cái thú riêng như thế.

Anh K. P. mỉm cười mà đáp: Bác tính tôi học hành thì dở dang, nhưng việc công thường tôi vẫn không thích, nếu không làm được công cuộc này thì còn trông mong gì!

— Thế chắc bác lấy làm thích lắm nhỉ?

— Phải, bác tính còn gì sướng bằng một ông chủ trại nữa. Độ năm bảy mẫu ruộng ngoài đồng, lại năm bảy mẫu vườn kề nhà, thế là đủ phong lưu: ruộng thì cấy lúa, nó đậu, khoai ăn, vườn thì giồng rau hoa quả, là hàn, lại nuôi thêm một vài đàn gà vịt và năm bảy con bò cái. Đẩy tớ cùng nhau ra công ra sức làm ăn, vợ con trong nhà cũng đều có công có việc không lêu lổng; ai nấy thức khuya dậy sớm chỉ tâm tâm niệm niệm cầu trời khấn phật cho gió thuận mưa hòa cây xanh quả lắt, không hề nghĩ đến thế thái nhân tình hay lo sự gì khác nữa. Từ khi tôi lập thành cái trại này, trong lòng thư thái quá chừng, thân thể khỏe mạnh lắm, ít khi phải yếu vật như ngày còn ở với anh ở tỉnh. Bác tính thế này thì thân tâm còn gì thư thái bằng; buổi sáng lúc gà mới gáy, vừa dòng đồ đi một góc trời, mình giở dậy, rửa mặt xong, tay xách cái bình tưới, chân bước xuống cái cầu đem lên vừa tưới cây, vừa hô hấp lấy cái không khí trong sạch mát mẻ buổi sáng sớm chẳng cũng sướng ru! Đến trưa cơm nóng nức, sẵn cái ghế đá ở dưới cái dàn nho gần cái vườn hoa kia, mình ngồi mình ngắm cái màu xanh biếc ngọn lá, cùng cái sắc đỏ cành hoa, cũng đủ mát rợi rồi! Có nhọc thì nằm khoẻo trên cái ghế ngủ một giấc, ngủ một giấc dài thật thích. Buổi chiều lúc mặt giới đã xế, ngồi cheo leo trên hòn đá to ở ngay bờ ao, mà câu cá, hay là ngắt nghẻo trên cành cây to xem quyển truyện lý thú hay ngâm mấy câu thơ thất nguyệt, (1) hoặc dân thập lục, đạo một vài câu lưu thủy, hay gảy một khúc đại nam ai, tiếng dân thánh thót cũng đủ người cơn buồn. Những khi có khách tri-âm như bác đến thì cùng nhau dắt ra vườn, ngắm xem cây cối tốt tươi, hoa thơm ngào ngạt, trông con cá lượn thung thăng mặt nước, nghe con chim hót véo von dân cảnh, tôi tưởng không còn gì thú hơn nữa!

(*Còn nữa*) Khái-Sinh

(1) Thơ thất nguyệt ở trong kinh thi thay những câu chuyển làm vuông.

Cuộc thi thơ

(Của Noõ-rat-Quyên tổ-sĩ)

MMCDXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ cao xây cõi núi Nùng.
Đền dựng Đông-kinh giường ngự t vững
Tượng thờ Khổng-giáo lửa hương
Muôn đời ghi để nêu nào cũ, (nữa).
Một mục còn cùng truyền nước Việt (trong).

Từ Lý Trần-tôn gây dựng trước,
Nước Nam văn-hiến nức tây đông!

Nguyễn-văn-Ngãi
Làng Phù-ô, Sơn-tây

MMCDXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Triều Lý xây nên miếu ở trong.
Thường thánh bia hiền tô điểm rõ,
Nhà nam thành bắc phụng thờ chung
Sông trần nước Tử sang sông Nhị,
Gió thổi hương Đàn khắp núi Nùng.
Bóng dầu sao khuc soi rạng vẻ,
Cung tường cao ngất chốn thành rồng

MMCDXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Rộng mở nền nho chốn bắc cung.
Lý-đế dựng đền tôn thánh triết,
Đông kinh truyền dấu tạc non sông.
So xem chùa ngọc hồ gươm sáng,
Sánh về âu vàng nước bạc trong.
Gặp gỡ văn-minh nên học mới,
Thư-tương lưng lẫy nước nam-phong

Nguyễn-văn-Các
Làng Phù-ô, Sơn-tây

MMCDXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Giám còn truyền mấy nếp trong.
Gác Phượng thanh Rồng tôn Khổng (giáo).
Nọa Nam đất Việt nức nho-phong
Đền vẫn miếu vũ so cùng phủ,
Sông Nhị non Nùng sánh giá trong.
Từ Lý, Trần, Lê nay mấy tuổi,
Xuân thu nương lửa vẫn ghi lòng.

Nguyễn-văn-Sinh
Làng Nam-an, Sơn-tây

MMCDXL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng ngày nay vẫn kính sùng.
Văn-hiến xây nên nơi đất Bắc,
Cương thường dựng nếp cõi trời Đông
Nở ngàn xanh ngọn nói Hồng Lạc.
Nhớ nghĩa gai ân giải Nhị Nùng.
Bể học dong buồm con c.. âu Việt,
Thắp hương cầu nguyện đạo nho-(phong).

Ngô-văn-Thọ
Trợ-giáo Thạch-thất, Thái-bình

MMCDXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Trụ tầng còn ghi cõi Á-đông.
Miếu Khổng xây nên từ thuở Lý,
Đạo Trình đã chuyển khắp trời Đông
Cỏ Nùng xanh biếc đua nhau mọc,
Nước Nhị lờ đờ vẫn suối dòng.
Ấn quả xin ai nên p.. ải nhớ,
Đạo nhà ai dựng Bắc Nam Trung.

Lê-văn-Biết
242, phố Belgique, Haiphong

MMCDXLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xây từ Lý-Thánh-tông.
Lễ nhạc văn chương nền quốc-túy,
Y quan đạo đức dấu nho-phong.
Bao phen bát trận lừng phương Bắc
Mấy độ văn-tài nức cõi Đông.
Uống nước nguồn kia ai kẻ nhớ,
Nén hương kính bái một lòng c.. ung

MMCDXLIII

Ngàn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là nơi p.. ụng sự chung.
Bốn mặt cung tường hơi gió thoảng,
Mấy hàng bia đá dấu rêu phong.
Tay Ấn học giới thời thêm trọng.
Đông Á vẫn nho đạo vẫn sùng.
Trải mấy tang-thương nền giáo dục,
Tài bồi bền vững với non sông.

Nguyễn-trọng-Quyền
hư-ký sở Quản-nhu thứ ba, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 31 độ
15 giờ 35 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy, 24 Mai 1924
S. Vincent de P.

Âm-lịch

21 tháng tư, năm Giáp tí
Nước Qui mão
Bình dần Sao Nữ. Trực Khai.
Kỵ Tế tung. Xuyên tiêu.
Nhật hỷ-phúc. Thần. Nhập học, Khai quang, Kết-hôn. Xuất hành. Nhập-trạch.

Giá bạc Kể từ ngày 23 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà nước định là 97.50

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 22 Mai 1924*: 3%, 22.5. — 4% 101.53.00. 4.. 1918: 67.10. — 5.. 1915 1916 94.95. 5% 1920 54.20. — 6% 1920 82.15.

Hội-đồng chính-phủ thường-trực. — Hội-đồng chính-phủ thường trực đã họp sáng hôm qua tại phủ Toàn-quyền do quan phó Toàn-quyền Robin chủ tọa.

Trong những việc đã bàn thì có những việc sau này:

Bổ khuyết cho tờ nghị-định ngày 27 décembre 1913 tuyệc về lệ luật công sản ở Đông-pháp;

Việc M. Marel xin mở một tờ phụ trương báo «*France-Indochine*» bằng quốc-ngữ;

Việc M. Cadman là mục-sư hội Tin-lành xin mở một tạp-chí bằng quốc-ngữ;

Sửa đổi lại việc đặt đường điện-thoại;

Việc in lại những p.iếu công-thái Đông-pháp bị rách nát, tiền phí tổn người có ngân-phiếu phải chịu;

Việc mua thêm 14 cái quả lăn đường cho các sở Lục-lộ đông-pháp;

Việc dựng tượng quan cố Toàn-quyền Van Vollenhoven. — Việc tìm kiếm đất để dựng tượng quan cố Toàn-quyền Van Vollenhoven thì nay Hội-đồng tuần-phủ còn đang bàn bạc chưa xong, vì theo ý Chính phủ thì bức tượng ấy phải đặt ở cạnh nhà hát Tây, nhưng miếng đất cạnh nhà hát ấy Hội-đồng lại trót cho «Hội các cựu chiến binh» để dựng nhà hội sở rồi, vậy chưa rõ Hội-đồng quyết định ra làm sao.

Cuộc mở sổ công-thái Đông-pháp lần thứ chín. — Một Hội-đồng có quan Tài-chính đốc-lý trưởng hay là một quan đại-biểu ngài làm chủ tọa, MM. Galiacy, đại-biểu quan chánh Ngân-khố, Lê-trung-Ngọc, Đông-đốc tòa Thượng-thẩm làm hội-viên, Beau phó chủ-sự sở Tài-chính làm thư-ký, đến sang 1er juin 1924 hồi 8 giờ sẽ họp tại phòng Hội-đồng tòa Đốc-lý để rút lấy 1.030 phiếu trong cuộc mở sổ công-thái Đông-pháp lần thứ chín là những số được hoàn lại như sau này:

Một số được hoàn lại	10.000 đồng
Một số được hoàn lại	1.000 đồng
12 số được hoàn lại	500 đồng
Một nghìn mười sáu số được hoàn lại	100 đồng

CÁO BẠCH

Hiệu Bảo-chế MONTÈS nhà ba chuông, có lời để các nhà làm đồ thủy tinh biết rằng nước acide fluorhydrique đã tới nơi.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC «PARFAITES» một gói 0p.03
Thuốc STIC «HAVANE» một gói 0 10
Thuốc STIC «ANGLAISES» (Thanh hoàng) học rẻ hộp nhỏ kia, mỗi hộp độ.. mươi điếu 0 07

Các trái phiếu Đông-pháp. — Các trái-phiếu Đông-pháp 6 180.000 đồng mà những số nào người mua chưa đến lấy về thì sẽ do quan chánh ngân khố Đông-pháp (Trésorier général) thu nhận vào khoản «Dépôts administratifs» và sẽ giao trả những người có quyền đó tính từ nay cho đến ngày được hoàn tiền lại.

Những phiếu nào trong số được hoàn lại thì sẽ tiêu sẽ do quan chánh ngân khố thu nhận và quan chánh ngân khố lại nộp ngay vào khoản tiền lưu trữ «Caisse des Dépots et consignations» ở Hanoi để giao cho những người có quyền lĩnh thu về.

Hễ có một trái-phiếu Đông-pháp nào rách nát mất một phần thì người chủ có thể xin làm lại trái phiếu mới phí tổn mình phải chịu lấy. Như vậy thì chỉ việc đưa trình những mảnh giấy rách nát ấy cho quan Kho-bạc tỉnh mình ở và xin lấy giấy biên nhận để quan kho bạc gửi về sở Tài-chính phủ Toàn-quyền xét xem có đúng không và có thể cho làm lại giấy mới không.

Trái phiếu khi đã làm lại rồi, sở Tài-chính sẽ gửi cho quan kho bạc tỉnh mình ở. Người có trái phiếu sẽ cứ việc đem nộp tiền phí-tổn mà lĩnh lấy trái phiếu mới về. Mỗi trái phiếu tiền phí tổn làm lại định là một đồng.

Lễ kỷ-niệm trận Cầu giấy. — Hôm ngày chủ-nhật 26 Mai, hồi 9 giờ 15 sáng, Hội kỷ-niệm Pháp tại Bắc-kỳ (Souvenir français au Tonkin) sẽ làm lễ kỷ-niệm trận Cầu giấy, tại đường Cầu giấy, cạnh bia quan Tư Henri Rivière.

Bán một cái xuồng (CANOT AUTOMOBILE) có buồng, vỏ bằng gỗ, dài 8 thước, ăn sâu xuống nước từ 45 đến 50 phân tây, động cơ «Delannay Belleville», 24 mã-lực. Hỏi tại: M. Birot, nhà máy giấy Viétri. 3845

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương trình từ ngày thứ tư 21 đến ngày thứ bảy 24 Mai 1924

THỜI SỰ ÉCLAIR

QUAN TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP TẠI VÂN-NAM

CHUYỆN ROXELANE

Hí-kịch chia làm năm phần

LỜI DẪN — Sau bức thứ hai tích *ROXELANE* thì entr'acte

Phủ Thống-sứ. — M. Tustes là quan phó ca-trí hạng nhất, chánh tòa n.. ất phủ Thống-sứ, nay cử làm chánh tòa nhì thay M. Louis là quan cai-trị hạng ba đổi đi Phú-t.. o.

M. Le Strat là quan phó cai-trị hạng nhất chủ sự tại tòa nhì phủ Thống-sứ thì nay cử làm chánh tòa nhất thay M. Tustes.

Tòa Thượng thẩm. — *Ba cái án mạng*. Có ba tên mật-thám Thượng-chính thường đến làng tên Lê-v-Lan tức Lý-Suán ở Phú-thọ quấy nhiễu lắm lắm. Nay đến nhà người này, mai đến nhà người khác đòi tiền, nếu không được thì mang thuốc phiện hay rượu lậu bỏ vào nhà rồi đi báo bắt, làm làm người phải điêu đứng gian nan, mà cũng đã nhiều người ở làng ấy bị chúng dậm dọa lấy tiền rồi. Một hôm các kỳ lý và dân đình hội họp làm tờ khoán ước nói rằng trong làng hễ ai nấu rượu lậu hay buôn thuốc phiện lậu bắt được thì phải phạt nặng mà thấy ai đến xách nhiễu những dân đình thì phải trình để kỳ lý bắt giải. Một hôm nhân nhà Lê-văn-La có khao vọng, mời làng nước đến ăn, ba tên mật thám Thương-chính kia lại đến dậm dọa đòi tiền. Nhà chủ đem ba tên ấy sang nhà họ tiếp đãi cơm rượu để trình lý trưởng bắt giải. Lúc chập tối ba tên đang uống rượu, thì người làng đến hỏi giấy. Ba tên ấy sinh sự rồi vét bát và chén vào mặt người ta. Bấy giờ bọn Lê-văn-La trỉ hô lên, dân đình kéo đến hai bên đánh nhau đuốc thì thấy ba tên mật-thám bị thương chết cả rồi. Bọn Lê-văn-La không xác buộc đã vào rồi bỏ xuống quan sở tại khám - nghiệm thấy có thương-tích, xét mãi mới rõ đầu mối. Tòa Nam-án tỉnh Phú thọ phạt tên Lê-văn La tức lý Huân, Lê-quang-Hanh, Lê-văn-Kinh, Lê-v-Trạng, Lê-văn-Tinh, Ng-v-Đông mỗi tên 5 năm tù, tên Phạm-v-Dụng, Lê-văn-Ân tức Mong mỗi tên ba năm tù. Tòa Thượng-thẩm tha lũ tên Đông, tên Dụng và tên Ân vì xét không đủ chứng cớ và giảm phạt lũ tên La mỗi tên xuống 3 năm tù và bắt hội-đồng kỳ lý làng lũ tên La phải bồi 150 đồng cho vợ con ba tên bị đánh chết.

Cái lối của các nhà Thương-chính dùng mật-thám đi bắt rượu và thuốc phiện lậu tuy cũng có khi được việc thật, nhưng phần nhiều xét ra thì hại cho nhân dân nhiều lắm. Không thấy mấy nơi là không phải phàn nàn về cái nỗi vừt bã rượu với thuốc phiện vào nhà người ta để rồi đi tố giác mà lấy công. Ba cái ân mạng này tưởng cũng là một điều khiển cho những kẻ làm bậy phải nghĩ ngợi mà sửa mình lắm vậy.

Tiêu tiền công. — Tên Nguyễn-văn-Hương là lính khố lục: đóng ở đồn pnủ. Một hôm quan sai tên ấy giải tù lên tỉnh. Người đội lính cơ coi ở đấy thấy tên ấy mãi chiều hôm sau mới về mà bỏ tích đâu mất, hỏi thì khai trót tạt về nhà, bỏ quên xích ở nhà. Người đội trình quan phủ quở mắng thì tên Hương lại cãi rằng nếu hắn có lỗi thì cứ việc tự trả hắn về tỉnh. Tòa Nam án tỉnh Hưng-yên phạt tên Hương 45 ngày và bắt phải bồi 1p.30 là tiền mua cái xích đánh mất. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tù xuống 1 tháng.

Án cướp. — Lũ tên Đỗ-v-Tuệ hợp đảng ăn cướp mấy nhà. Sau vì chia tang không đều nhau, có một tên đồng đảng đem chuyện ấy phàn nàn với một người nọ một người mật-thám, vì thế cho nên lộ ra, mới bắt được cả bọn. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Đỗ-v-Tuệ, Lê-v-Quán, Phạm-v-Canh mỗi tên 5 năm tù và tên Phạm-v-Trí tức Trời 2 năm tù và bắt những tên can phạm phải bồi 400 đồng cho ba nhà khổchủ. Tòa Thượng-thẩm y án.

Chiếu danh cô. — Một người đàn-bà tên là Đỗ-thị-Uyển có mua của làng những là bang đã hai mươi năm nay, không có điều gì cả. Một hôm đến vụ là bang bắt đầu dụng, người ấy cho người trèo lên cây hái là. Tên Đỗ-duy-Tiêu là lý-trưởng và em là Đỗ-văn-Mậu nhân có một việc không bằng lòng với cô là Đỗ-thị-Uyển sai Tuấn ra trói những người nhà cô lại. Người cô ra chửi thì hai anh em xông lại đánh cả cô bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt mỗi tên 6 tháng tù và bắt hai tên phải bồi 12 đồng cho người nhà cô. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tù xuống 3 tháng và tăng tiền bồi thường lên 30 đồng.

Án cắp. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt Ng-văn-Thực 3 tháng tù về tội ăn cắp gà mèn và nồi đồng của người làng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Đánh người bị thương. — Tên Hoàng-Duyên vì việc cấy lúa ở đồng cãi nhau với chị dâu một người làng tên là Ng-công-Tiu. Sau người ấy ở nhà nghe thấy tiếng ra bênh chị dâu thì bị tên Duyên đánh bị thương. Tòa Nam án tỉnh Hà-đông phạt tên Duyên 6 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tù lên 15 ngày và bắt phải bồi 15 đồng cho người bị đánh.

Án cắp. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Ng-hữu-Giệp 1 tháng tù về tội ăn cắp đồ đạc. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ngạch quan lại. — M. Ng-đình-Du, tổng-phán tiền hạng nhì tá chân tòa ở tỉnh Bắc-ninh thì nay đổi đi Nam-định thay M. Đặng-ngọc-Biển về hưu trí.

M. Ng-Cư, tổng-phán tiền hạng nhì tá chân thừa tại Phúc-yên nay đổi đi Vĩnh-yên thay M. Phạm-Quýnan được nghỉ sáu tháng.

Ai có con em đi thi bằng Sơ-học?

Tôi người gửi quà tưởng không khỏi theo học đi thi tú thi bằng Sơ-học năm nay được; mong nhờ nông được mấy lạng Sâm và ăn được mấy nén Cao mua tại hiệu QUẾ-LÂM, số nhà 42, phố Phúc-kiến, Hanoi, mà nay sức mạnh bội lên, tinh-thần tỉnh-táo, xem sách nhớ, nghĩ-ngợi mau, thật có kiến-hiệu, xin mách anh em ai sửa-soạn đi thi nên dùng thử mà xem.

Nguyễn-huy-Xương lại mách

Thi bằng thành-chung Pháp-Việt. Chiều hôm qua thi hai bài toán học và bài luận quốc-ngữ như sau này:

Toán học

Cả hai ban

I. *Arithmétique.* A là naissance d'un enfant, son père place une somme de 1000 p. à 6 %, à intérêts composés; que sera devenu ce capital le jour où l'enfant aura 20 ans?

II. — *Géométrie.* — Une sphère en or creuse a 20 millimètres de rayon intérieur et 4 millimètres d'épaisseur: 1° Calculer le poids de cette sphère, sachant que la densité de l'or est 19, 27; 2° on coule du plomb dans la partie creuse, quel est alors le poids de cette sphère sachant que la densité du plomb est 11,35? Quel serait son poids si elle était entièrement en or?

Luận quốc-ngữ

Cả hai ban

Développez cette maxime de Confucius: « On triomphe des mauvaises habitudes plus aisément aujourd'hui que demain ».

Sáng hôm nay cả hai ban thi vật-lý và vạn-vật học như sau này:

Vật-lý và vạn-vật học

I — Eclairage électrique.

II — La rage. Les Instituts Pasteur et le traitement antirabique.

Buổi chiều thi thể dục và thi viết tập.

Đối với các giống gia-súc. — Quan chánh sở Cảnh sát thành-phố vừa ra lệnh cho các bình lính ngạch cảnh sát phải làm tờ biên bẩm những người xử tàn-ác đối với các giống gia súc như là ngựa, trâu, bò, dê vân vân theo như thể lệ đã định trong nghị-định ngày 29 avril 1908.

Quan chánh Cẩm có nhắc lại cho các người làm trong ngạch biết rằng nhiều lần ngài đã mục kích những con ngựa bị vết thương ở mình mà vẫn phải thắng yên bắt buộc vào xe chở đồ, để người cưỡi hoặc là kéo những đồ nặng nề rất là khó-nhọc.

Về điều ấy thì là xem ra luật nước Anh có ý nghiệt hơn nhiều, như xách một con gà con rồi bẻ hai chân, hoặc trói bốn chân con lợn mà mang đi thì cũng phải phạt có khi rất nặng.

Án bình xét lại. — Việc hai người lính khố đỏ ở Sept-Pagodes g.. go gái không được, lấy điêm đốt nhà người ta bị tòa án bình thứ nhất ngày 8 Mai 1924 phạt một người một năm tù và một người sáu tháng tù mà bản báo đã đăng trước thì phiên án ngày hôm kia tòa Thượng-thẩm Bình đã xét lại. Tòa bỏi xong đều y cả hai cái án cũ.

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất

Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển.... 0$30
Tiền cước..... 0.11

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho:

M. BÙI-XUÂN THÀNH

61-63 — Rue du Coton — Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tin đường sá. — Khúc đường đồ ra trước nhất của thành-phố ta là khúc đường từ đầu nhà hàng cơm cao p.. số Harmand dài độ gần chục thước. Khúc đường đó trước kia đổ từ bỏa công việc làm có lẽ không được cẩn thận lắm, vì nay đã khá lâu ngày cũng có nhiều chỗ sứt vỡ gồ ghề, khiến xe cộ qua lại đi rất xóc.

Bởi vậy ngày hôm nay đã thấy có phu sở Lục-lộ đi và từng chỗ một, công việc phải mất đến ba bốn hôm mới xong.

Khúc đường nối phố Bắc-ninh sang phố Bonnal xem ra xấu lắm, mỗi khi trời mưa lại ngập lụt hàng hai ba ngày.

Xét ra khúc đường ấy đến nỗi xấu như thế cũng bởi hai lẽ: một là bởi sông Bonnal vừa lấp xong thì làm đường ngay; hai là khúc đường đó đông người qua lại suốt ngày. Vậy mong rằng sở Lục-lộ kíp sửa sang lại cho thêm sự sạch sẽ và tiện lợi đi lại cho công-chúng.

(Xem trang kế bên, ở tiết bước)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo.
15 chân kính
Mặt đồ kim
có chất lân-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM.
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

CHÈ HAI-XUÂN
瑞正泰全
茶名子獅
Bán-biện đến 15 août mới lại có mấy thứ chè chính-hiệu thượng-hạng vừa y-sơn-hà sang, tiện-tàu, ở Hanoi, được nước, nhưng lại được hương, cẩn bán bẩn các quý-khách, các thứ tên danh như sau này :
Kim-thái, Công-thái,
Tâm-mậu, Nam-ký,
Ngũ-phúc, Minh-thái,
Tam-nguyên, Tam-hỷ,
Thiên-thai, Kim-mậu.
Những thứ chè này rất tốt, giá lại phải chăng. Xin mời các ngài lại mua giúp cho, chúng tôi lấy làm đa tạ.
KIM-THÁI
HANOI : Rue des Cantonnais N° 3, Telephone 480
HAIPHONG : Rue Chinois N° 140, Téléphone 272.
2101

HIỆU
MINH-ĐƯỜNG
MAI CHÍNH TỔNG-CỤC
của Bông pháp Vân-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giấy phố hàng Gai số 87

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các quý-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi mở mua lại nhận là hiệu thuốc khác, sau nhờ mọi lần ta không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rằng đã có lòng chiếu cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.
• Nhà Bán-thuốc Ed Montes có đồng-hồ bỏ chuồng mà ở ngay giữa phố Trang tiền, số nhà 54, Hanoi. •
Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Thường xoi gương thấy cái chi

Các ông các bà có vừa lòng nước da của các ông các bà không? Có thấy chi mà phải sanh lo sanh lắng chăng? Nếu có vậy thì hãy rông dùng xà-bong hiệu Cadum mà rửa rảy thì nước da đặng tươi tốt lạ nhiêu. Xà-bong ấy có bọt nhiều làm cho đỏ dó quê mồi ngày đóng theo mấy chúng long đều trôi sạch cả thảy.

Savon Cadum

Hội-đồng trông nom việc đấu giá. Hồi 10 giờ rưỡi ngày thứ ba 20 Mai, hội-đồng trông nom việc thầu khoán và chợ đã họp tại tòa Đốc-lý, quan Đốc-lý Krautheimer c ủ tọa và các ông hội-viên thân-phố là MM. Grodolle, Godelu, Đốc-tơ Forest, hội viên, M. Gantier là chủ sự trông coi về việc đo ng sá nhà cửa của thành-phố và M. Tronçon, thay mặt ông chủ kho-b c cũng đến dự hội-đồng.

Buổi hội đồng trông nom ấy coi mấy việc bỏ thầu sau này nên các nhà thầu-khoán tại to thầu cũng k á đông.

Việc nối Đường-cát từ phố Strasbourg đến phố Hải-dương, đặt giá 21.000 đồng. Lúc mở các ve thầu niêm xi thấy kết quả sau này :

MM. Bồ-lữu-Thục tức cai Ba n ận theo giá đã định; Khang xin tăng thêm 4 .; Điệp xin tăng thêm 10 .; Nam-sinh xin tăng thêm 15 .. và Đạt cũng nhận theo giá đã định.

Hội-đồng bèn bảo MM. cai Ba và Đạt là hai người cùng nhận giá đã định của s dự toán phải bỏ thầu lại thì về sau lại thấy M. Cai ba n ận theo giá đã định và M. Đạt hạ xuống 10 .. Vậy việc ấy M. Ng-thừa-Đạt được nhận thầu tạm từ giờ cho đến khi được p ép hẳn.

Việc làm thêm ba gian nhà thương và một gia nhà mồ và để xác người chết cho nhà thương ta đặt giá 31.000 đồng. Lúc mở các vé t ầu thấy kết-quả sau này :

MM. Ca-ba xin tăng thêm 3 .; Khang bỏ ba xuống 4 .; Điệp xin tăng thêm 2 .; Nam-sinh bỏ ba 8 .; Tchân-Tong bỏ ba 12 .; Đạt bỏ hạ 1 . Vậy việc ấy M. Tchân-Tong bỏ hạ hơn cả được nhận tạm thầu cho đến khi được p ép hẳn.

Việc làm lại một xưởng thợ và mấy gian nhà tiêu : xây một bức tường; sửa c ửa lại Hỏa-hoạn-cục cho có dủ chỗ ở và nhà bếp, nhà tiêu để dung các người sốp-phơ và chữa chảy đặt giá 10.500 đồng. Mở các vé thầu t ấy kết-quả sau này :

MM. Cai-ba xin tăng thêm 3 .; Khang bỏ hạ 2 .., Điệp xin tăng thêm 2 .., Nam-sinh bỏ hạ 3 .., Tân-Tông bỏ hạ 15 .; Đạt xin tăng thêm 3 . Vậy việc ấy M. Tchan-Tong bỏ hạ hơn cả được nhận tạm thầu cho đến khi được phép hẳn.

Đến 10 giờ 45 ối-lông bán đấu giá thửa đất ở phố Strasbourg rộng 11.0 thước vuông, đặt giá 350 đồng.

Một người ở gần miếng đất đó là M. Mai-hữu-Vân trả 430 đồng thì lại có người nữa là M. Ng-văn-Lan trả 435 đồng, nhưng về sau ngã giá 460 đồng của chú Sune Long mua được.

Việc bắt chó. Con chó của Vũ-văn-Lê cắn ên Trương đức-Quyên ngày 6 Mai trước thì nay xét ra không có bệnh dại.

Ba con chó t à rông ra đường đã phải bắt vào nhà n ốt sóc sinh.

HÀ-ĐÔNG

Việc khai tâm đê. Hồi thượng-tuần tháng tư ta vừa đây, quan thủ-hiến hẳn lính, có thông-tư cho các quan phủ huyện một tờ thông-tư về việc lấy dân đinh các phủ huyện ra để đi khai tâm những khúc đê mà vụ nước năm ngoái đã thấm lậu. Hạt nay các làng xung quanh dương lục tục đem dân đinh và các khí cụ ra đê khai tâm, bắt đầu từ làng Đông-ngạc, làng Tuy-lương lần lần trở lên mãi, cứ quãng nào thấm-lậu thì khai, bề ngang rộng một trượng ta, khai cho đến c ỗ t ấm-lậu, rồi lại đ đắp xuống mà nện cho kỹ, mà dân đinh đi khai đó, mỗi ngày mỗi người nhà nước phát cho hai hào. Có lấy lý mà xem ra thì nhà-nước trù-tính việc khai tâm đê đó, thật là mười p ần hoàn-hảo : một là trừ cho dân ta đỡ được cái lo về vụ nước thấm-lậu năm nay; hai là dương buổi thóc cao gạo kém này, mà những người đi khai lại được mỗi ngày mỗi người hai hào, chính-sách đó đ thực rất hay, nhưng nếu được về dạo ngày ra tháng tám mà làm, thì còn gì ơn nữa; t ương về độ này thì muộn lắm, vì bây giờ dương là vụ gặt lúa chiê n, gia đ mấy hôm trước đây trời mưa to gió lớn thành ra những nơi đồng trũng, nước thì đầy, lúa thì đổ, n iền chỗ ngâu, ba tháng trông cậy, một ngày trông quá, thành ra phải kéo nhau đi mà gặt lấy lưa về, vì không gặt mau thì thiệt mất; bỏ đ không đi thì lý-trưởng phạt, thật lại là một điều bất tiện cho dân. Nếu công việc k ải tầm để đ nhà-nước cho bổ thầu hay là giao c o sở Lục-l trông nom thuê mượn để cho các nông-dân được đỏ thì giờ mà gặt hái trong vụ chiêm này thì may lắm.

Văn-nhân-Thượng lại cảo.

VIỆT-TRÌ

Tình khử-lưu. Hôm mới rồi, các bà con trong hàng phố được tin M. Đỗ-lệnh-Chung chanh đội tuần cảnh đổi lên Phú-thọ, ai nấy đều lấy làm tiếc lắm.

Vì ông Chung làm lại sở Việt-trì đã hơn chín năm nay rồi, công việc rất là thông thạo. Hôm 17 Mai, ông đáp chuyến xe-lửa 9 giờ 18 đi Phú-thọ.

BẠCH-HẠC

Muối khan. — Bản quán tiếp được bài sau này :

Mấy bữa nay các nhân-dân ở các làng, được tin muối khan, thà nào nhà ấy đều kéo nhau ra nhà thương-chính Bạch-hạc mua muối.

Nhân hôm kỳ giả đi qua đó, thấy non hơn mười người xô nhau chạy, người c ạy ngược kẻ chạy xuôi, hỏi ra thì có người thuật chuyện lại rằng:

Chúng tôi ở xa, đi từ sáng ngày bảy giờ mới tới đây, vào nhà đoan mua muối, bị linh cơ đứng canh cổng đập đánh đuổi chúng tôi, nhà đoan không p át muối cho.

Mua người hàng buôn bán lại bọ bắt chẹt y như giá 4 p. một bao, dương khi muối khan, nhà t ương chính-khoáng phát bán cho nhân-dân, các nhà hàng tích muối càng được bắt chẹt riết.

Mong rằng sở đoan sẽ phát bán như thường cho nhân dân khỏi mua sỉ và các hàng buôn lại cùng các quản lính có nên bỏ tuồi những ấy đi.

P. L.

TUYÊN-QUANG

Ai tán. — Ông Nguyễn-văn-Thể thư-ký tòa Sứ mới tạ thế ở nhà thương đêm hôm 19 Mai 1924.

Hồi 5 giờ chiều hôm 20 Mai đã làm lễ an-táng tại nghĩa-địa thuộc làng Ỷ-la. Đi đưa đám có quan Phó Công-sứ Sicre, quan Giám-binh-Rio, quan biện lập Vincent, ông chủ Ga-he, quan Án, các quan Pu-i, Huyện, Châu, các viên tổng sự trong tòa Sứ Tuyên-quang, các ông làm việc tư công, tư và nhiều các ông, các bà trong hàng binh. Quan Giám-binh có cử một toán linh khố-xanh đeo vòng hoa đi theo linh cữu và Quan-tư trong thành có cử một viên đội thay mặt nhà binh đi đưa đám.

Xem thế thì biết trong buổi sinh-thời, ông phán Thể có hạnh-kiểm, có giá-trị, cho nên các quan trên có lòng yêu-dương, và bạn bè cùng người quen tỉ mộ có bụng qui-trọng và nể-vì.

Trước khi linh-cữu ba-huyệt thì ông phán Lâm, có đọc một bài điếu-văn nghe rất là bi-ai.

Trong dịp buồn rầu này, xin có lời phân-ưu cùng gia-quyến ông.

G. K. lai cảo.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời thâm-tạ các quan, các cụ, các ông, các bà đã có lòng thương, gửi giấy cảo buồn, cho đồ phúng viếng và đi đưa đám con chúng tôi, phu-quân chúng tôi và thân-phụ chúng tôi là :

M. NGUYỄN-VĂN-THỂ

Phán-sự Tòa-sứ tạ thế ở Tuyên-quang, ngày 19 Mai 1924.

Trong khi bối-rối, chúng tôi có điều gì sơ suất, xin các quan, các cụ, các ông, và các bà cũng lượng tình mà tha thứ đi cho thì chúng tôi được đội ơn vô cùng.

Thân-phụ : Nguyễn nam-Hưng,
Vị-vong-nhân : Trần-thị-Trường,
Cô-tử : Nguyễn-văn-Giêm,
Nữ-tử : Nguyễn-thị-Nội.

(Xem tiếp kỳ tới).

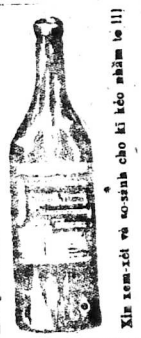
SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 23 Mai 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
TÂN-LANG TẦN-NƯƠNG
(Hát chèo)
Tích thứ hai
NHỊ NỮ TRANH PHU
(Hát tuồng)

Tối thứ bảy 24 Mai 1924
CẨM HƯƠNG ĐÌNH
(Tích thứ nhất)
(Hồi nhất và hồi nhì)

Tài-tử ra tay chen trận bút.
Giai-nhân vui gót giạo vườn xuân.
Thi nữ rì thầm trao lụa bạch.
Giai nhân cười nụ nhận thề vàng.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem-tới về so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lẹ !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, nhân hội-chợ Đấu-Xảo tại Nội-thành xe. cho Nội-các phòng thí nước phát răng.
Chiếu theo đơi được phòng các MONTES vui lòng, tỏ chỉ nhận một thứ rượu bổ có công-dụng được như lời quảng-cáo, nên ông đã cho phép được bán tại các cuộc đấu-xảo.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! Giá bán rất rẻ: 8$ 75 một chai lớn, từ sẽ chơi giá lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm la mắt thiên hạ và trẻ chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Thế vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính chất người bản-xứ.

Bảo-chế MONTÈS,
54, Phố Trường thi, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ ba kẻo hết.

Số 42

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Hoa-văn-phương lại bảo *Ngụy lâm-xuyên* rằng :

— Xin đại-huynh chớ ngại khó nhọc, mau mau về đây, tôi còn nhờ đi mua sắm các thứ khác.

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Xin vâng !

Ngụy-lâm-xuyên nghĩ thầm : Việc này ít ra cũng tào-xéo được năm, sáu trăm bạc ! *Hoa-văn-phương* nói :

— *Ngụy* đại-huynh ơi ! Hôm nay đại-huynh về nhà sửa soạn đồ hành-lý và từ biệt cùng tôn-thầu (nghĩa là chị dâu) rồi ngày mai ra đi, vì mai tốt ngày, ta nên xuất-hành, để tôi bảo *Hoa-hữu-linh* xếp bạc vào một cái rương con và thuê sẵn một chiếc thuyền để cho kịp việc.

Ngụy-lâm-xuyên vâng lời, rồi cáo từ xin về nhà.

HỒI THỨ XXIV

Ngụy-lâm-xuyên cáo-từ *Hoa-văn-phương*, trở về nhà mình, *Thôi-thị* hỏi rằng :

— Hôm qua phu-quân bảo tôi rằng còn lần mới về, sao bây giờ đã lại về ngay ?

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Có một dịp đại p ú qui, để rồi tôi thuật chuyện cho hiền-thê nghe. *Hoa* công-tử thấy tôi có công, nhờ tôi đi *Nam-kinh* mua giúp các thứ gấm vóc, cả thảy ước độ ba nghìn bạc. Sau này lại nhờ tôi mua giúp các đồ sinh-lễ nữa. Hiền-thê thử nghĩ xem có phải là một sự đại-phú-quí cho ta hay không ? Khi sự thành rồi, công-tử còn hậu tạ nhiều. Tôi chắc rằng hai vợ chồng ta ăn tiêu một đời không hết.

Thôi-thị nói :

— Độ bao giờ đi ?

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Ngày mai đã phải đi rồi, hôm nay tôi về để sửa-soạn các đồ hành-lý.

Thôi-thị cười mà bảo rằng :

— Phu quân đi *Nam-kinh*, hễ phát tài thì có thứ nào kiểu mới hoa đẹp, sẽ mua cho tôi mấy tấm để tôi may áo nhé !

Hai vợ chồng cười nói rất vui vẻ. Hồi lâu, *Thôi-thị* lại nói :

— Nay phu-quân sắp đi xa, tôi muốn mời mấy chén rượu tiễn-hành, mà trong nhà chẳng còn thứ thực-phẩm nào ngon cả.

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Cần chi phải thực-phẩm, xem có đĩa bánh nào đem ra đây uống rượu cũng được.

Thôi thị cười khanh khách rồi đi dọn rượu. Hai vợ chồng cùng uống.

Thôi-thị nói :

— Tôi muốn mua thứ gì, phu-quân đừng quên nhé !

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Can chi phải dặn ! Đợi khi tôi mua đem về đây, hiền-thê tha hồ mà chọn. Hễ thứ nào kiểu đẹp ưng ý, sẽ lấy mấy tấm để may.

Sáng hôm sau, *hôi-thị* trở dậy, sửa soạn các đồ hành-lý. *Ngụy-lâm-xuyên* lại đi mua mấy thứ thịt cá, bảo *Thôi-thị* nướng khô để làm món ăn trong khi đi đường. Khi ăn cơm xong, sai người mang đồ hành-lý xuống thuyền. Lại dặn-dò các việc trong nhà, trước tứ-biệt *Thôi-thị*, sau vào trong phòng tứ-biệt *Hoa - văn - phương*.

Ngụy-lâm-xuyên chắp tay vái mà thưa rằng :

— Dám thưa công-tử ! Tôi xin từ-biệt công-tử để đi *Nam-kinh*.

Hoa-văn-phương lại đưa thêm cho 50 lạng bạc mà bảo rằng :

— *Ngụy* đại-huynh ơi ! Đại-huynh cầm thêm để làm tiền lộ-phí, còn số bạc kia xếp ở trong rương, chớ nên mở đến làm chi. Trong khi đi đường, phải cẩn-thận lắm mới được !

Ngụy-lâm-xuyên cầm lấy gói bạc, rồi nói :

Tôi đi chuyến này, chẳng tài nửa tháng, chậm thì độ 20 ngày, cũng lại về tới đây vậy.

Hoa-văn-phương lại bảo *Hoa-hữu-linh* tiễn *Ngụy lâm-xuyên* ra thuyền. *Hoa-hữu-linh* vâng lời, tiễn *Ngụy-lâm-xuyên* ra đến bờ sông, cho thuyền quay mũi đi bấy giờ mới trở về trong phủ.

Hoa-văn-phương thấy *Ngụy - lâm-xuyên* đi khỏi rồi, xiết bao mừng-rỡ, gọi *Hoa-hữu-linh* mà bảo rằng :

— *Hoa-hữu-linh* ! nhà-ngươi mau-mau đưa *Thôi-thị* sang đây !

Hoa-hữu-linh ng ĩ thầm : nếu đưa *Thôi-thị* sang đây thì có nhiều điều không tiện cho ta. Nghĩ vậy, mới đáp lại rằng :

— Công-tử nên nghĩ kỹ ! Ngày nay sắp sửa đến ngày cưới nàng *Nguyệt-anh*. Và *Ngụy-lâm-xuyên* vừa mới ra đi, cũng chưa biết việc ấy thế nào. *Thôi-thị* kia, khác nào như con chim trong lồng, con cá trong chậu, ta bảy thư-thả vội chi, lúc nào đem về chẳng được ! Ngày nay *Ngụy-lâm xuyên* đi vắng, công-tử bất-tất phải trèo qua tường, cứ nghiễm-nhiên mà đi lối cửa, thế thì phỏng có khác gì nàng ở trong phủ hay không ?

Hoa-văn-phương nói :

— Ừ ! Nhà-ngươi nói cũng có lẽ phải !

Nói xong, lại bảo *Hoa-năng* đi đến nhà ông thầy để nhờ chọn cát-kỳ. *Hoa năng* vâng mệnh đi ngay. Đi trong hồi lâu, trở về bẩm rằng :

— Đã chọn được ngày rồi !

Hoa-văn-phương cầm lấy tờ giấy mở xem, thấy đã chọn được ngày 18 tháng tư đưa sinh-lễ, ngày 28 tháng tư thì làm lễ cưới. *Hoa văn-phương* tức-khắc sai *Hoa-năng* đến báo với nhà bọ *Tiền*, cứ nói là quan Đô-đường truyền bảo như vậy.

Khi *Hoa-năng* đến nhà bọ *Tiền* lẫn gõ cửa gọi :

Trong nhà có ai đấy không ?

Bỗng thấy người lão-bộc chạy ra hỏi rằng :

— Ai hỏi gì thế ?

Hoa-năng nói :

— Quan Đô-đường sai ta đến báo cho *Tiền* tiểu-thư biết rằng ngày 18 tháng tư này thì *Hoa* công-tử đưa sinh-lễ đến, mà đến ngày 28 tháng tư thì làm lễ cưới. Vậy tiền-thư nên mau mau sửa-soạn các đồ trang-nhiêm để đợi đến ngày thành-hôn.

Người lão-bộc vừa toan hỏi xem sự-thể đầu đuôi ra làm sao thì *Hoa-năng* đã bỏ về thẳng. Người lão-bộc hết đắc-dĩ phải chạy vào nhà trong, để báo với *Mã* phu-nhân. Cả nhà nghe nói, đều khóc rầm lên,

Nàng *Nguyệt-anh* gạt nước mắt mà bẩm với *Mã* phu-nhân rằng :

— Thâu-mẫu ơi ! Thân-mẫu tuổi già sức yếu, chớ nên khóc thương quá, lại thêm cái tội bất-hiếu cho con. Việc nay thật chỉ vì con mà để cho thân-mẫu phải chịu bao nhiêu nỗi đắng cay sầu-thảm. Tuổi thì con đành liều một chết, khiến đứa gian-ác kia ở nay đừng có tưởng-vọng cái !

Nói xong, toan đập đầu vào vách đá ở dưới thềm mà chết, cả nhà vội-vàng xúm lại giữ chặt lấy nàng. Con *Thúy-tú* liền nói :

— Dám bẩm phu-nhân ! Dám bẩm công-tử và tiểu-thư ! Bây giờ khóc cũng vô ích ! Cơ-sự đã xảy ra đường nào giải-tiền-thư đập đầu tự-tử thì đứa gian-ác kia lại lại đem lòng thủ-oan công-tử nhà ta. Vậy tỳ-tử nay xin hiến một kế, chẳng biết có thi-hành được hay không ?

Mã phu-nhân gạt nước mắt mà hỏi rằng :

— Con nghĩ được kế chi, nên mau mau nói cho ta nghe.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHÚ THỌ

Đại viên thuyên chuyển. — Mới ý hôm thứ ba vừa rồi, quan Công-sứ Herbinet đã từ giã tỉnh Phú-thọ, để thuyên lên Tuyên-quang. Hồi 10 giờ thì đã thấy đông đủ cả các quan chức Tây Nam, các ông kỳ phán các sở cùng các thân-hào trong bản tỉnh phần nhiều mặc áo thụng xanh đứng chực ở ngoài cửa tòa Sứ, đợi lúc ngài lên ô-tô thì vái chào. Có nhiều dân đem cờ xí và bát âm lên tại tỉnh tiễn biệt. Con đường từ Phú-thọ đi Tuyên-quang đều có cờ cắm và bàn đợi chực vái vọng.

Ngày thứ tư thì quan chánh-trị Lotis chánh tòa nhì phủ Thống-sứ đã đi ô-tô từ Hanoi đáo nhậm. Hồi 1 giờ hơn thì xe ngài tới tỉnh, gần đến cửa đình ngài xuống xe thì có quan phó Sứ bản tỉnh đưa các quan cùng viên chức ra chào. Nhân-dân bản tỉnh xin có lời kính chào quan Công-sứ cũ và mừng quan Công-sứ mới đã tới nơi.

VIỆC TRONG KỲ

THANH HÓA

Tình luyến ái. — Quan Công-sứ Lesterlin từ khi cai trị tỉnh này, về đường giáo-dục ngài cũng lưu tâm lắm, cho nên học-trò hàng tỉnh đều cảm ơn ngài.

Hôm thứ sáu 16 Mai, ngài từ biệt tỉnh Thanh-hóa ra Hanoi, đi qua trường Hà-trung, quan phủ có đem hàng phủ và cả trường học thầy trò ra nghênh tiếp.

Quan phủ có chúc vài lời, ngài có đáp lại. Sau ngài giới thiệu với quan sứ mới ít lời về công việc chánh giáo, xong ngài từ biệt các quan, các thầy rồi lên xe đi với quí phu-nhân và lệnh ái. Quan sứ mới lại đưa đến Bỉm-sơn rồi mới trở về.

Khi ngài đi ai ai cũng có lòng bùi ngùi mến tiếc.

T. H. lai cảo.

TOURANE

Các loài cầm thú xuất cảng. — Chuyến tàu « *Affon* » về Pháp hôm 18 Mai có ông quản lý nhà Bảo-tàng về các loài sinh vật, đem về Tây mấy chục chuồng nuôi nhiều giống chim rừng rất đẹp, như là loài chim trĩ, gà lôi, công, cò, khướu, cưỡng, cu, chào mào, vân vân, có nhiều thứ chim lạ lắm, không biết là tên gì, và mấy chuồng nuôi 2 con gấu con, 4 con chồn cáo, 1 con vượn, và có mấy thùng to tướng, nghe nói đựng toàn những lối chim và lối thú.

Các loài ấy đem từ Quảng-trị về, xứ ấy ở gần Mọi, gần Lào có rất nhiều cầm thú lạ.

Nghe đâu những chuồng ấy đo được đến ba chục thước vuông đựng, giá tiền tàu đã được miễn phần nửa rồi mà còn tốn đến hơn sáu bảy trăm đồng; thế mới biết sự khoa học của các nước văn-minh bây giờ, hao tổn tiền bạc và công trình cũng biết là bao, thế mới thật là trí trí, mới gọi là cách vật.

Một cuộc đá cầu rất dai. — Cuộc đá cầu chiều hôm lễ Jeanne d'Arc chưa phân thắng phụ, cho nên đến chủ nhật 18 Mai đã thi lại một lần nữa.

Chiều hôm ấy, trên bãi cỏ, và các đường gần đó, từ 4 giờ rưỡi đã thấy chật ních những người đi coi.

Hai phe quan cáu: một bên thì các thầy thông nội Sport-Touranais, một bên thì lính khố-đỏ (kỳ trước nói lầm là khố xanh), một phe văn, một phe võ, mà phe nào cũng ra bộ hùng dũng lanh lợi, thắng ai chịu kém ai, khi thì bên này xuýt được, lúc lại bên nọ xuýt thua: làm phen đã khiến cho công chúng reo rầm, mà té ra trái cầu sắp rơi lọt vào đích rồi, lại bay vụt lộn lên, chỉ nghe tiếng vỗ tay, mà chưa bên nào giật được giải.

Trên đám cỏ khô, lúc bấy giờ chỉ thấy bụi cát mịt mù, trái cầu lúc thì lên cao ngất trên không, lúc thì lăn tròn chạy quanh như vụ, quân cầu, người thì ngã nhào, kẻ thì lăn cù, trông thiệt là hoạt động.

Phe bên văn, có một người đã được công chúng ngợi khen, trông bộ tẻo khoẻo yếu ớt, tóc thì xù ra, quần thì kéo lốt, dây trở u-ơ chậm chạp, thế mà đá chơi lắm ngon thiệt tài tình, làm cho lắm người lỡ bước hụt chân, ngã lắm keo ngộ nghĩnh.

Đá mãi đến tối mò mà cũng không thể nào chung cuộc được, nghe nói còn lưu lại kỳ sau; chắc rằng ta lại được một phen tiên khiển nữa.

Chữa yếu đuối vàng vọt

GÂY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS có huyết bổ

Làm cho đứng tức máu mau, ấy là một vị thuốc của các Lương-y trứ danh. Thuốc này hiếu hạn chích bổ tuổi cả các thứ thuốc có tính sắt. — Các nhà thương tại thành Paris đều dùng cả. Tổng quản tại Paris: DESCHIENS, 6 đường Paul-Baudry và tại tất cả các thuốc.

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giời mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cùng nhiều chứng ở đấy mà ra nữa.

Thuốc Hémostyl Roussel có máu ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải dan nặng mới khỏi, nống thuốc:

Hémostyl Roussel
AMPOULES

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.

Buổi sáng nên nống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt: thuốc nay là thuốc:

PILULES
DEHAUT

ATOPHAN-CRUET
THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc nào không có pha chế nhiều thứ
một hoàn 0,50 centigrammes trong 10 đến 15 hoàn trong 24 giờ
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẦN CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại 4, Rue de Pont-de-la-Mère, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẠI
Công cổ bán tại: Hanoi, Bà CHASSAGNE, Pharmacien, Boulevard L. BOURGUIGNON, Pharmacien, và các hiệu bào chế khác.

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thứ thuốc này để trong ống, giữ được lâu không hỏng, các nhà dùng thì-o nhiều, nó phải ngứa đau gân cốt nên dùng.

Đau bà đau gân cốt cũng nên dùng.

Thuốc này có tiếng đã lâu.

Tê bại, đau gân, nhức đầu, đau xương rất tốt.

Uống hơn mấy ngày, mỗi ngày 2 hay 3 viên thuốc.

CACHETS
du Dr Faivre

PHẢM,

một vật gì ai ai cũng lạc-dụng, chắc hẳn là có giá-trị.

NHƯ,

chè NINH-THÁI của bản-hiệu cũng nhiều. Ngài chiếu-cố, vì nó là thứ chè ngon hơn cả, nên các Cụ tín-dụng cho đã lâu nay.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu hết kỳ hạn nào mua thì gửi tiền cho bổ không có nhận gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. Mua báo tại tỉnh thì cần hoặc năng một tháng thì trả lời cho gọn.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách nấu, lọc tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ-dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh gnip, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

HỠI NHỮNG KẺ ĐAU XƯƠNG

Những sự tan dần, những lúc quá tim đánh mạnh những lúc thở nặng nhọc, những lúc đau lưng, những lúc mạch-máu sưng nước lửa-tiện đục của các người là điều tại trong máu có nhiều cặn. Còn về phần đau-đớn thì nào kinh-nguyệt không điều, nào huyết-bạch, nào nhức đầu cũng mỗi một có ấp cả. Nếu dùng thuốc

Dépuratif Richelet

rất hiệu trong những chứng ấy chẳng những là làm cho xương cốt rắn, mà đau lưng cũng mỏi lại khỏi cả các bệnh ngoài da như là hắc lào lở ngứa các chứng mà bệnh Giang-mai phá ra.

Thuốc này có bán ở các hàng lục-lợp ta.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÀM » Hà-nội, ở phố hàng Trống

Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán tới tấm giá rẻ

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酶補
J. BLANC (để nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (Người nói-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚午吉呢每吉旺沒喇醞歇咳補
Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
51, phố Trong-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

SA-PHONG
DẦU THƠM XOA TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ
SBA
Pachod Frères & Cie Lyon
2050

MỚI SANG NHIỀU
Chục xe — Nan hoa — Vòng bánh
Vải cả-cuống lợp mui — Cao-xu hơm và Cao-xu đệc, vân vân...
Hỏi giá tại Bản-hiệu
SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
(HIỆU GÒ-BA CŨ)
RUE PAUL BERT, HANOI
Đèn cột thấp dầu tây; cột bằng marbroïd; chân vuông ních-kền có sa-pi-tô; cái bệch 14 m/m.
50 fr 00
BOITE POSTALE N° 60

ĐƯỜNG SANG LÀO
PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH
GIÁ TIỀN
Hạng nhất tây ngồi: 30$00
Hạng nhì ta hay đi: 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.
LỜI RẬN — Phải hôm nhớ ngồi trước 24 giờ.
Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giấy thép trước 2 ngày.
Ở Kẻn đi ngày hôm nào đến không đi được nữa.
Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé
Service provisoire
THỜI GIỜ XE CHẠY
Ở Vinh đi. — Chủ-nhật đồng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đồng 8 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thấy lên Vientiane.
Ở Thakhek đi. — Tối sáng thứ ba nhờ tàu thấy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy và Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Đành khách và cả thơ ra Hanoi đi chuyến tàu hoả 2 giờ chiều hôm đó chuyến tàu đến nhằm ngày được.